

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА СОЦІОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціології та
управління

М.А. Лепський

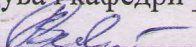
“ 1 ” вересня 2017 р.

СОЦІОЛОГІЯ ВИБОРУ ТА ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалаврів
спеціальності 054 – «Соціологія»

Укладач: кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри соціології
Кудінов Ігор Олексійович

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри соціології

Протокол № 1 від “ 31 ” серпня 2017 р.
Завідувач кафедри соціології
 В.О. Скворець

Ухвалено науково-методичною радою
факультету соціології та управління

Протокол № 1 від “ 31 ” серпня 2017 р.
Голова науково-методичної ради
факультету-соціології та управління
 О.С. Маліновська

2017 рік

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАФЕДРА СОЦІОЛОГІЇ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету соціології
та управління

_____ М.А. Лепський
“ _____ ” _____ 2015 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПП 3.28 Соціологія вибору та прийняття рішень

спеціальність _____ 6.03010101 – «Соціологія» _____

факультет _____ соціології та управління _____

Робоча програма «Соціологія вибору та прийняття рішень» для студентів зі спеціальності 6.03010101 – «Соціологія». – 27 серпня 2015. – 11 с.

Розробник: Кудінов І.О., к.філос.н., доцент кафедри соціології.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціології

Протокол від 27 серпня 2015 № 1

В.о. завідувача кафедри _____ д.філос.н., доц. В.О. Скворець

“ ____ ” _____ 2015 року

Схвалено науково-методичною радою факультету соціології та управління

Протокол від 31 серпня 2015 № 1

Голова _____ О.С. Маліновська

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4,0	Галузь знань 0301 – «Соціологія»	Нормативна	
	Спеціальність 6.03010101 – «Соціологія»		
Модулів – 2		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання есе відповідно до специфіки навчальної дисципліни		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		4-й	4-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4		Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекцій
	20 год.		10 год.
	Практичні, семінарські		
	20 год.		8 год.
	Самостійна робота		
	40 год.		54 год.
		Вид контролю	
		екзамен	екзамен

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

- для денної форми навчання – 40 год. : 40 год. (1/1)
- для заочної форми навчання – 18 год. : 54 год. (1/3)

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: формування концептуального підходу до теорії прийняття рішень як центральної складової частини організаційних процесів в управлінні.

Завдання:

- розглянути підходи до розуміння сутності процесу прийняття управлінських рішень;
- надати уявлення про особливості використання системного підходу в інформаційно-аналітичній діяльності організацій;
- розкрити зміст та особливості моделювання соціальних процесів;
- ознайомити з можливостями оптимізації інформаційно-аналітичної діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, бізнесових структур, громадських об'єднань засобами системної методології;
- ознайомити зі специфікою вирішення вузько-спеціальних задач управління інформаційно-технічними засобами та забезпеченням, що засновані на системному підході.

За результатами вивчення навчальної дисципліни «Соціологія вибору та прийняття рішень» студенти повинні

знати:

- специфіку становлення моделювання та роль моделювання в соціальних науках;
- типологію моделей та схему їх взаємозв'язку;
- класифікацію методів моделювання управлінських процесів;
- технологію побудови моделей прийняття рішень;
- методи діагностування, планування, прогнозування та евристики в процесі прийняття рішень;
- форми відтворення процесу прийняття рішень у свідомості людини;
- структуру теорії прийняття рішень та зв'язки між її складовими частинами;
- технології багатокритеріального вибору альтернатив та оптимізації управлінських рішень;
- методи прийняття рішень в умовах невизначеності та ризику та контролю його виконання.

вміти:

- формувати та корегувати професійну культуру прийняття рішень;
- виділяти причинно-наслідкові зв'язки в соціальних подіях;
- складати каузальні карти соціальних подій та процесів;
- аналізувати середовище, яке впливає на прийняття рішень;
- централізувати або децентралізувати владні повноваження за допомогою управлінських рішень;
- забезпечувати лідерські позиції у групі або середовищі;
- ефективно користуватися набором традиційного та новітнього програмного забезпечення в рамках специфіки та завдань інформаційно-аналітичної діяльності;
- визначати умови та напрями використання програмного забезпечення спеціального призначення для оптимізації виробничих, освітніх, комерційних, управлінських тощо процесів.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I.

Методологія прийняття управлінських рішень

- Тема 1. Вступ та методологія теорії прийняття рішень.
- Тема 2. Особа, яка приймає рішення. ТПР як розумовий процес.
- Тема 3. Наукова проблема як вихідний пункт управлінського рішення.
- Тема 4. Вимоги та умови прийняття рішень.
- Тема 5. Управлінські проблеми як передумови прийняття рішень.
- Тема 6. Системні параметри.

Змістовий модуль II.
Методи та стратегії прийняття управлінських рішень

- Тема 1. Системний метод дослідження.
Тема 2. Емпіричні методи дослідження в соціальних науках.
Тема 3. Теоретичні методи дослідження в соціальних науках.
Тема 4. Гіпотетико-дедуктивний метод пізнання.
Тема 5. Абдукція як метод пізнання.
Тема 6. Напрями оптимізації управлінської діяльності засобами сучасних інформаційних технологій.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с/п	лаб	інд	с.р.		л	с/п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовний модуль 1.												
Методологія прийняття управлінських рішень												
Тема 1. Вступ та методологія теорії прийняття рішень	4	2				2	6	2				4
Тема 2. Особа, яка приймає рішення. ТПР як розумовий процес	4		2			2	6		2			4
Тема 3. Наукова проблема як вихідний пункт управлінського рішення	4	2				2	6	2				4
Тема 4. Вимоги та умови прийняття рішень	4		2			2	6		2			4
Тема 5. Управлінські проблеми як передумови прийняття рішень	4	2				2	6	2				4
Тема 6. Системні параметри	4		2			2	6					6
Разом за змістовим модулем 1	24	6	6			12	36	6	4			26
Змістовний модуль 2.												
Методи та стратегії прийняття управлінських рішень												
Тема 1. Системний метод дослідження	4	2				2	6					6
Тема 2. Емпіричні методи дослідження в соціальних науках	4		2			2	6	2				4
Тема 3. Теоретичні методи дослідження в соціальних науках	4	2				2	6	2				4
Тема 4. Гіпотетико-дедуктивний метод пізнання	4		2			2	4					4
Тема 5. Абдукція як метод пізнання	4		2			2	6		2			4
Тема 6. Напрями оптимізації управлінської діяльності засобами сучасних інформаційних технологій	6	2				4	8		2			6
Разом за змістовим модулем 2	26	6	6			14	36	4	4			28
Усього годин	50	12	12			26	72	10	8			54
Усього годин	72	12	12		22	26	72	10	8			54

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		денне	заочне
1.	Наука в сучасному світі: статус та функції	2	2
2.	Наукова проблема як вихідний пункт соціального дослідження	2	2
3.	Системний підхід в сучасній науці	2	2
4.	Системний метод дослідження	2	
5.	Емпіричні методи дослідження в гуманітарних науках		2
6.	Теоретичні методи дослідження в гуманітарних науках	2	2
7.	Напрями оптимізації пізнавальної діяльності засобами сучасних інформаційних технологій	2	
	Разом	12	10

6. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		денне	заочне
1.	Методологічний інструментарій сучасної науки	2	2
2.	Методи і функції наукового пояснення та розуміння	2	2
3.	Системні параметри	2	
4.	Емпіричні методи дослідження в гуманітарних науках	2	
5.	Гіпотетико-дедуктивний метод пізнання	2	
6.	Абдукція як метод пізнання	2	2
7.	Напрями оптимізації пізнавальної діяльності засобами сучасних інформаційних технологій		2
	Разом	12	8

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		денне	заочне
1.	Наука в сучасному світі: статус та функції	2	4
2.	Методологічний інструментарій сучасної науки	2	4
3.	Наукова проблема як вихідний пункт соціального дослідження	2	4
4.	Методи і функції наукового пояснення та розуміння	2	4
5.	Системний підхід в сучасній науці	2	4
6.	Системні параметри	2	6
7.	Системний метод дослідження	2	6
8.	Емпіричні методи дослідження в гуманітарних науках	2	4
9.	Теоретичні методи дослідження в гуманітарних науках	2	4
10.	Гіпотетико-дедуктивний метод пізнання	2	4
11.	Абдукція як метод пізнання	2	4
12.	Напрями оптимізації пізнавальної діяльності засобами сучасних інформаційних технологій	4	6
	Разом	26	54

8. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

За результатами вивчення курсу студент має підготувати: есе відповідно до специфіки навчальної дисципліни.

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекція, семінар.

Лекційні заняття проводяться із застосуванням аналітичного, індуктивного та дедуктивного методів. Практикується проблемний виклад теоретичного матеріалу та частково – пошуковий метод.

На семінарських заняттях закріплюється матеріал, поданий на лекціях, за допомогою самостійного звернення студентів до джерел наукової літератури.

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контроль рівня знань студентів щодо засвоєння ними тем з дисципліни «Соціологія вибору та прийняття рішень» включає:

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретних завдань.

Оцінювання відповідей на семінарському занятті:

4 бали – чітка повна змістовна відповідь на питання, оперування багатьма теоретичними джерелами, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування власної авторської позиції;

3 бали – все вище перелічене, але при відсутності авторської позиції;

2 бали – змістовне доповнення;

1 бал – поверховий виклад матеріалу;

0 балів – відсутність відповіді.

Рубіжний підсумковий контроль проводиться по завершенні вивчення змістовного модуля у вигляді контрольної роботи або тестування.

Оцінювання модульних контрольних робіт:

10-12 балів... повна змістовна відповідь на всі завдання, оперування багатьма теоретичними джерелами, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування власної авторської позиції;

7-9 балів..... авторська позиція заявлена, але повністю не обґрунтована, викладення матеріалу засноване на знанні джерел, але без аналітичної позиції;

4-6 балів..... поверховий виклад матеріалу, слабке знання теоретичних джерел;

1-3 бали короткий поверховий виклад матеріалу, нечіткі та помилкові визначення понять;

0 балів відсутність відповідей.

Підсумковий контроль проводиться по закінченні вивчення курсу з метою оцінювання результатів вивчення навчального курсу на завершальному етапі.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю:

№ п/п	Вид діяльності	Коефіцієнт (вартість виду)	Кількість робіт	Результат
1.	Індивідуальні завдання	20	1	20
2.	Самостійна робота	2	12	24
3.	Модульна контрольна робота	10	2	20
4.	Семінарське заняття	2	8	16
Підсумковий рейтинговий бал				80

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточний контроль знань			Іспит	Сума
Контрольний модуль 1	Контрольний модуль 2	Індивідуальне завдання	20	100
Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 2	20		
20	40			

12. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Іспит	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Соціологія вибору та прийняття рішень: Навчальна програма курсу / Укладач: Кудінов І.О.– Запоріжжя: ЗНУ, 2015. – 11 с.
2. Робоча програма навчальної дисципліни «Соціологія вибору та прийняття рішень» для студентів за спеціальністю 6.03010101 – «Соціологія».
3. Методичне забезпечення семінарських занять з курсу «Соціологія вибору та прийняття рішень».
4. Методичне забезпечення до виконання індивідуального завдання з курсу «Соціологія вибору та прийняття рішень».
5. Методичне забезпечення самостійної роботи з курсу «Соціологія вибору та прийняття рішень».
6. Перелік питань до модульного контролю з курсу «Соціологія вибору та прийняття рішень».
7. Контрольні завдання і тести з курсу «Соціологія вибору та прийняття рішень».
8. Карта забезпечення навчальною літературою з курсу «Соціологія вибору та прийняття рішень».

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Браймен А. Методы социальных исследований. Группы, организации и бизнес / А. Браймен, Э. Белл; пер. с англ. – Х. : Изд-во Гуманитарный центр, 2012. – 776 с.
2. Воловик В.І. Философия политического сознания : Монография / В.І. Воловик. – Запорожье : Просвіта, 2006. – 204 с.
3. Градосельская Г.В. Сетевые измерения в социологии : Учебное пособие / Г.В. Градосельская; под ред. Г.С. Батыгина. – М. : Издательский дом «Новый учебник», 2004. – 248 с.
4. Гусев Д.А. Краткий курс логики : Искусство правильного мышления / Д.А. Гусев. – М. : Изд-во НЦ ЭНАС, 2003. – 191 с.
5. Давыдов А.А. Системная социология. Изд. 2-е / А.А. Давыдов. – М. : Издательство ЛКИ, 2008. – 192 с.
6. Коркюф Ф. Новые социологии. – СПб. : Алетейя, 2002. – 172 с.
7. Кохановский В.П. Философия и методология науки : Учебник для высших учебных заведений / В.П. Кохановский. – Ростов н/Д. : Феникс, 1999. – 576 с.
8. Майданов А.С. Методология научного творчества / А.С. Майданов. – М. : Издательство ЛКИ, 2008. – 512 с.
9. Мегрелидзе К.Р. Основные проблемы социологии мышления (Из наследия отечественной философской мысли – социальная философия). – 2007

10. Меретукова З.К. Методология научного исследования и образования : Учебное пособие для студентов, занимающихся НИР и аспирантов / З.К. Меретукова. – Майкоп : Изд-во АГУ, 2003. – 244 с.
11. Рузавин Г.И. Методология научного познания : Учеб. пособие для вузов / Г.И. Рузавин. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2012. – 287 с.
12. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии : Учебное пособие / Г.К. Селевко. – М. : Народное образование, 1998. – 256 с.
13. Forsyth P. How to write reports and proposals / P. Forsyth; rev. 2nd ed. – London- Philadelphia- New Delhi : KoganPage, 2010. – 132 p.

Додаткова

1. Волков В.В. Теория практик / В.В. Волков, О.В. Хархордин. – СПб. : Изд-во Европейского ун-та в Санкт-Петербурге, 2008. – 298 с.
2. Деятельность : теории, методология, проблемы. – М. : Политиздат, 1990. – 366 с.
3. Добренев В.И. Методология и методика социологического исследования : Учебник / В.И. Добренев, А.И. Кравченко. – М. : Академический проект; Альма Матер, 2009. – 537 с.
4. Кастельс М. Галактика Интернет : Размышления об Интернете, бизнесе и обществе / М. Кастельс; пер с англ. А. Матвеева; под ред. В. Харитонова. – Екатеринбург : У-Фактория (при участии изд-ва Гуманитарного ун-та), 2004. – 328 с.
5. Кириллов В.И. Упражнения по логике : учеб. пособие / Под ред. В.И. Кириллова. – 6-е изд., перераб. и доп. / В.И. Кириллов, Г.А. Орлов, Н.И. Фокина. – М. : ТК Велби, Изд-во Проспект, 2007. – 184 с.
6. Козлова Н.Н. Методология анализа человеческих документов / Н.Н. Козлова // Социс. – 2004. – №1. – С. 14-26.
7. Корнилова Т.В. Методологические основы психологии / Т.В. Корнилова, С.Д. Смирнов. – СПб. : Питер, 2006. – 320 с.
8. Коэн М. Введение в логику и научный метод / М. Коэн, Э. Нагель; пер. с англ. П.С. Куслия. – Челябинск : Социум, 2010. – 655 с.
9. Кулинкович Т.О. Основы научного цитирования : метод. пособие для студентов и магистрантов, обучающихся по спец. 1-23 01 04 «Психология» / Т.О. Кулинкович. – Мн. : БГУ, 2010. – 58 с.
10. Лукашевич Н.В. Тезаурусы в задачах информационного поиска / Н.В. Лукашевич. – М. : Издательство Московского университета, 2011. – 512 с.
11. О'Коннор Дж. Искусство системного мышления : Необходимые знания о системах и творческом подходе к решению проблем / Дж. О'Коннор, И. Макдермотт. – М. : Альпина Бизнес Букс, 2006. – 256 с.
12. Огурцов А.П. Этапы интерпретации системности научного познания (Античность и Новое время) / А.П. Огурцов // Системные исследования. Ежегодник. 1974. – М. : Наука, 1974. – С. 154-186.
13. Остин Д. Три способа пролить чернила : Философские работы / Д. Остин; пер. с англ. В. Кирющенко; вступ. статья В. Кирющенко, М. Колопотина. – СПб. : Изд-во «Алетейя» : Изд-во С.-Петерб. ун-та, 2006. – 335 с.
14. Разумов В.И. Категориально-системная методология в подготовке ученых : Учебное пособие / В.И. Разумов; вст. ст. А.Г. Теслинова. – Омск : Омск. гос. ун-т, 2004. – 277 с.
15. Франк Ф. Философия науки. Связь между наукой и философией / Ф. Франк; пер. с англ. Н.В. Воробьева; общ. ред. Г.А. Курсанова. – М. : Изд-во иностранной литературы, 1960. – 544 с.
16. Черниш Н.Й. Соціологія : Підручник за рейтингово-модульною системою навчання / Н.Й. Черниш; 5-те вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2009. – 468 с.
17. Янчук В.А. Методология и методы психологического исследования в психологии и социальных науках / В.А. Янчук. – Мн. : АПО, 2011. – 376 с.

15. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Word Expert : професійна робота з текстом [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://wordexpert.ru>.
2. Библиотека социологической литературы [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://socioline.ru/lib>.

3. Електронна бібліотека BookFinder [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ua.bookfi.org>.
4. Организация времени : эффективность, успех, развитие [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.improvement.ru>.
5. Планета Excel [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.planetaexcel.ru>.

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

_____ Н.А. Грозовська
“ ____ ” _____ 2013 р.

СОЦІОЛОГІЯ ВИБОРУ ТА ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ

**ПРОГРАМА
навчальної дисципліни**

**підготовки бакалавр
спеціальності 6.03010101 – «Соціологія»**

(шифр за ОПП ПП 3.28)

2015 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: кафедра соціології факультету соціології та управління Запорізького національного університету

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Кудінов І.О., к.філос.н., доцент кафедри соціології.

ОБГОВОРЕНО ТА РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАТВЕРДЖЕННЯ КАФЕДРОЮ соціології
27 серпня 2015 року, протокол № 1

В.о. завідувача кафедри д.філос.н., доцент

_____ В.О. Скворець

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Соціологія вибору та прийняття рішень» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки «бакалавр», напряму 0301 – «Соціологія», спеціальність 6.03010101 – «Соціологія».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є специфіка використання системного підходу та системної методології в сфері управлінської та інформаційно-аналітичної діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, бізнесових структур та громадських об'єднань.

Міждисциплінарні зв'язки спираються на знання ключових положень філософських, психологічних, економічних та власне соціологічних дисциплін. Навчальна дисципліна потребує попереднього засвоєння основних законів розвитку природи, суспільства та мислення, загального політичного та правового устрою держави та суспільного життя, відповідних знань законів функціонування соціальних систем, за якими формуються та розвиваються відносини між суб'єктом та об'єктом управління; структури, елементів та функцій соціальних систем, розуміти причини та наслідки розгортання соціальних ситуацій. Саме тому для успішного засвоєння знань з даного курсу студенти мають володіти знаннями у галузі «Загальна теоретична соціологія», «Методологія соціологічного дослідження», «Методика соціологічного дослідження», «Соціологія управління».

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових **модулів**:

1. Методологія прийняття управлінських рішень.
2. Методи та стратегії прийняття управлінських рішень.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни “Соціологія вибору та прийняття рішень” є формування концептуального підходу до теорії прийняття рішень як центральної складової частини організаційних процесів в управлінні.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни “Соціологія вибору та прийняття рішень” є:

- розглянути підходи до розуміння сутності процесу прийняття управлінських рішень;
- надати уявлення про особливості використання системного підходу в інформаційно-аналітичній діяльності організацій;
- розкрити зміст та особливості моделювання соціальних процесів;
- ознайомити з можливостями оптимізації інформаційно-аналітичної діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, бізнесових структур, громадських об'єднань засобами системної методології;
- ознайомити зі специфікою вирішення вузько-спеціальних задач управління інформаційно-технічними засобами та забезпеченням, що засновані на системному підході.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- специфіку становлення моделювання та роль моделювання в соціальних науках;
- типологію моделей та схему їх взаємозв'язку;
- класифікацію методів моделювання управлінських процесів;
- технологію побудови моделей прийняття рішень;
- методи діагностування, планування, прогнозування та евристики в процесі прийняття рішень;
- форми відтворення процесу прийняття рішень у свідомості людини;
- структуру теорії прийняття рішень та зв'язки між її складовими частинами;
- технології багатокритеріального вибору альтернатив та оптимізації управлінських рішень;
- методи прийняття рішень в умовах невизначеності та ризику та контролю його виконання

вміти:

- формувати та корегувати професійну культуру прийняття рішень;
- виділяти причинно-наслідкові зв'язки в соціальних подіях;
- складати каузальні карти соціальних подій та процесів;
- аналізувати середовище, яке впливає на прийняття рішень;
- централізувати або децентралізувати владні повноваження за допомогою управлінських рішень;
- забезпечувати лідерські позиції у групі або середовищі;

- ефективно користуватися набором традиційного та новітнього програмного забезпечення в рамках специфіки та завдань інформаційно-аналітичної діяльності;
- визначати умови та напрями використання програмного забезпечення спеціального призначення для оптимізації виробничих, освітніх, комерційних, управлінських тощо процесів

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин(и) 4,0 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Методологія прийняття управлінських рішень.

Тема 1. Вступ та методологія теорії прийняття рішень.

Поняття науки. Наука як діяльність, соціальний інститут та система знань. Форми рефлексивного осмислення наукового пізнання (теорія пізнання, методологія і логіка науки, філософія науки). Специфіка і норми наукового пізнання. Наукове та позанаукове пізнання. Предмет методології науки. Класифікація методів пізнання. Критерії і норми наукового пізнання. Аналіз дослідження та обґрунтування його результатів.

Тема 2. Особа, яка приймає рішення. ТПП як розумовий процес.

Поняття методу та методології. Багаторівнева концепція методологічного знання. Наукове дослідження в методологічному осмисленні (предмет, засоби, цілі, мотиви). Структура, механізми обґрунтування та критерії наукового методу. Методи емпіричного та теоретичного дослідження. Аргументація, обґрунтування та систематизація результатів наукового дослідження, розуміння, визначення, цінність та мова науки.

Тема 3. Наукова проблема як вихідний пункт управлінського рішення.

Проблемна ситуація. Виникнення проблеми як вираження невідповідності у розвитку наукового знання. Вирішення проблем і прогрес наукового знання. Постановка та розробка наукових проблем. Непарадигмальні проблеми, їх джерела та способи виявлення. Підходи до вирішення проблем. Парадигмально-непарадигмальний спосіб вирішення проблем.

Тема 4. Вимоги та умови прийняття рішень.

Типи і методи наукового пояснення. Каузальні (причинні) пояснення. Дедуктивно-номологічна модель пояснення. Альтернативні моделі наукового пояснення. Методи і моделі соціологічного пояснення. Розуміння як семантична інтерпретація. Взаєморозуміння та діалог. Розуміння як процес розвитку пізнання. Особливості розуміння в соціологічній науці.

Тема 5. Управлінські проблеми як передумови прийняття рішень.

Становлення системного підходу. Загальна характеристика системного підходу. Методологічна побудова системного підходу. Системне компонування / декомпонування. Групування системних параметрів. Системне декомпонування.

Тема 6. Системні параметри.

Визначення поняття "система". Загальна характеристика системних параметрів. Формальна типологія системних параметрів. Загальносистемні закономірності. Концепція простоти Н. Гудмена та Д. Кемені. Міра та виміри простоти. Сутність спрощення та її типи. Види та способи спрощення систем.

Змістовний модуль 2. Методи та стратегії прийняття управлінських рішень.

Тема 1. Системний метод дослідження.

Специфіка системного методу та класифікація систем. Самоорганізація систем та синергетика. Синергетичний аналіз складноорганізованих системи. Системний метод та сучасний науковий світогляд. Когнітивні артефакти. Когнітивні форми культури: схеми, фрейми, сценарії та моделі. Культурна категоризація. Культурні концепти. Колективні та соціальні уявлення як когнітивні складові повсякденного знання.

Тема 2. Емпіричні методи дослідження в соціальних науках.

Спостереження як метод пізнання. Особливості використання методу спостереження в гуманітарних науках. Експеримент як особлива форма наукового пізнання та особливості використання в гуманітарних науках. Вимірювання соціальних об'єктів. Шкали вимірювання.

Тема 3. Теоретичні методи дослідження в соціальних науках.

Абстрагування та ідеалізація. Наукові факти та їх узагальнення. Наукові гіпотези та принципи їх формулювання в наукових дослідженнях. Наукові закони, регулярність та випадковість в соціальних дослідженнях. Особливості використання теоретичних методів в гуманітарних науках.

Тема 4. Гіпотетико-дедуктивний метод пізнання.

Індуктивна модель обґрунтування науки. Гіпотетико-дедуктивний метод міркування. Логічна структура гіпотетико-дедуктивних систем. Метод математичної гіпотези як різновид гіпотетико-дедуктивної системи.

Тема 5. Абдукція як метод пізнання.

Абдукція як альтернатива гіпотетико-дедуктивному методу. Абдуктивні міркування та їх особливості. Можливі способи використання абдуктивних міркувань. Критика та подальший розвиток принципів абдукції.

Тема 6. Напрями оптимізації управлінської діяльності засобами сучасних інформаційних технологій.

Особливості використання традиційного програмного забезпечення у науковій та інформаційно-аналітичній діяльності державного службовця: Microsoft Office Word, Microsoft Office Excel, Microsoft Office OneNote, Microsoft Office PowerPoint, Adobe Acrobat. Спеціалізоване програмне забезпечення у пізнавальній діяльності: MindJet MindManager, Evernote, антиплагиатори, менеджери персональної інформації. Онлайн-технології в діяльності ОПР: Google, Dropbox, Qiqqa.

3. Рекомендована література

Основна:

1. Браймен А. Методы социальных исследований. Группы, организации и бизнес / А. Браймен, Э. Белл; пер. с англ. – Х. : Изд-во Гуманитарный центр, 2012. – 776 с.
2. Воловик В.І. Философия политического сознания : Монография / В.І. Воловик. – Запорожье : Просвіта, 2006. – 204 с.
3. Градосельская Г.В. Сетевые измерения в социологии : Учебное пособие / Г.В. Градосельская; под ред. Г.С. Батыгина. – М. : Издательский дом «Новый учебник», 2004. – 248 с.
4. Гусев Д.А. Краткий курс логики : Искусство правильного мышления / Д.А. Гусев. – М. : Изд-во НЦ ЭНАС, 2003. – 191 с.
5. Давыдов А.А. Системная социология. Изд. 2-е / А.А. Давыдов. – М. : Издательство ЛКИ, 2008. – 192 с.
6. Коркюф Ф. Новые социологии. – СПб. : Алетейя, 2002. – 172 с.
7. Кохановский В.П. Философия и методология науки : Учебник для высших учебных заведений / В.П. Кохановский. – Ростов н/Д. : Феникс, 1999. – 576 с.
8. Майданов А.С. Методология научного творчества / А.С. Майданов. – М. : Издательство ЛКИ, 2008. – 512 с.
9. Мегрелидзе К.Р. Основные проблемы социологии мышления (Из наследия отечественной философской мысли – социальная философия). – 2007
10. Меретукова З.К. Методология научного исследования и образования : Учебное пособие для студентов, занимающихся НИР и аспирантов / З.К. Меретукова. – Майкоп : Изд-во АГУ, 2003. – 244 с.
11. Рузавин Г.И. Методология научного познания : Учеб. пособие для вузов / Г.И. Рузавин. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2012. – 287 с.
12. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии : Учебное пособие / Г.К. Селевко. – М. : Народное образование, 1998. – 256 с.
13. Forsyth P. How to write reports and proposals / P. Forsyth; rev. 2nd ed. – London- Philadelphia- New Delhi : KoganPage, 2010. – 132 p.

Додаткова:

1. Волков В.В. Теория практик / В.В. Волков, О.В. Хархордин. – СПб. : Изд-во Европейского ун-та в Санкт-Петербурге, 2008. – 298 с.
2. Деятельность : теории, методология, проблемы. – М. : Политиздат, 1990. – 366 с.
3. Добренев В.И. Методология и методика социологического исследования : Учебник / В.И. Добренев, А.И. Кравченко. – М. : Академический проект; Альма Матер, 2009. – 537 с.
4. Кастельс М. Галактика Интернет : Размышления об Интернете, бизнесе и обществе / М. Кастельс; пер с англ. А. Матвеева; под ред. В. Харитонова. – Екатеринбург : У-Фактория (при участии изд-ва Гуманитарного ун-та), 2004. – 328 с.
5. Кириллов В.И. Упражнения по логике : учеб. пособие / Под ред. В.И. Кириллова. – 6-е изд., перераб. и доп. / В.И. Кирилов, Г.А. Орлов, Н.И. Фокина. – М. : ТК Велби, Изд-во Проспект, 2007. – 184 с.
6. Козлова Н.Н. Методология анализа человеческих документов / Н.Н. Козлова // Социс. – 2004. – №1. – С. 14-26.
7. Корнилова Т.В. Методологические основы психологии / Т.В. Корнилова, С.Д. Смирнов. – СПб. : Питер, 2006. – 320 с.
8. Коэн М. Введение в логику и научный метод / М. Коэн, Э. Нагель; пер. с англ. П.С. Куслия. – Челябинск : Социум, 2010. – 655 с.
9. Кулинкович Т.О. Основы научного цитирования : метод. пособие для студентов и магистрантов, обучающихся по спец. 1-23 01 04 «Психология» / Т.О. Кулинкович. – Мн. : БГУ, 2010. – 58 с.
10. Лукашевич Н.В. Тезаурусы в задачах информационного поиска / Н.В. Лукашевич. – М. : Издательство Московского университета, 2011. – 512 с.
11. О'Коннор Дж. Искусство системного мышления : Необходимые знания о системах и творческом подходе к решению проблем / Дж. О'Коннор, И. Макдермотт. – М. : Альпина Бизнес Букс, 2006. – 256 с.
12. Огурцов А.П. Этапы интерпретации системности научного познания (Античность и Новое время) / А.П. Огурцов // Системные исследования. Ежегодник. 1974. – М. : Наука, 1974. – С. 154-186.
13. Остин Д. Три способа пролить чернила : Философские работы / Д. Остин; пер. с англ. В. Кирющенко; вступ. статья В. Кирющенко, М. Колопотина. – СПб. : Изд-во «Алетейя» : Изд-во С.-Петеб. ун-та, 2006. – 335 с.
14. Разумов В.И. Категориально-системная методология в подготовке ученых : Учебное пособие / В.И. Разумов; вст. ст. А.Г. Теслинова. – Омск : Омск. гос. ун-т, 2004. – 277 с.
15. Франк Ф. Философия науки. Связь между наукой и философией / Ф. Франк; пер. с англ. Н.В. Воробьева; общ. ред. Г.А. Курсанова. – М. : Изд-во иностранной литературы, 1960. – 544 с.
16. Черниш Н.Й. Соціологія : Підручник за рейтингово-модульною системою навчання / Н.Й. Черниш; 5-те вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2009. – 468 с.
17. Янчук В.А. Методология и методы психологического исследования в психологии и социальных науках / В.А. Янчук. – Мн. : АПО, 2011. – 376 с.

Інформаційні ресурси:

1. Word Expert : профессиональная работа с текстом [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://wordexpert.ru>.
2. Библиотека социологической литературы [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://socioline.ru/lib>.
3. Електронна бібліотека BookFinder [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ua.bookfi.org>.
4. Организация времени : эффективность, успех, развитие [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.improvement.ru>.
5. Планета Excel [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.planetaexcel.ru>.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен.

5. Засоби діагностики успішності навчання: есе відповідно до специфіки навчальної дисципліни.